

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ННЦ «Інститут біології та медицини»

Кафедра біології рослин

Затверджую»

Заступник директора

науково-педагогічної роботи

Гетяна МАРИНЕНКО

БІОЛОГІЯ ТА

МЕДИЦИНИ

202_ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТОПІАРНЕ МИСТЕЦТВО І ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ

для студентів

галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»
спеціальність 206 «Садово-паркове господарство»
освітній рівень «Бакалавр»
освітня програма «Ландшафтний дизайн та озеленення»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2022 /2023</u>
Семестр	<u>восьмий</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>3</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>
Форма заключного контролю	<u>залік</u>

Викладач: доцент, кандидат біологічних наук В.А. Баданіна

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ («____») _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ («____») _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробник: Баданіна Владислава Аатоліївна, к.б.н., доцент кафедри біології рослин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри біології рослин

(підпис) (Наталія ТАРАН)

Протокол від «23» 05 2022р за № 17

Схвалено науково - методичною комісією
ННЦ «Інститут біології та медицини»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол від «23» 06 2022 року за № 5

Голова науково-методичної комісії (підпис) (Наталія СКРИПНИК)

«23» 06 2022 року

1. Мета дисципліни - теоретичні та практичні знання про асортимент деревних рослин придатних для стрижки, способи їх формування, технологію вирощування, створення штучних форм деревних декоративних рослин та догляд за ними у насадженнях.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування навчальних дисциплін «Декоративна дендрологія», «Механізація садово-паркових об'єктів», «Озеленення населених місць», «Грунтознавство та ґрунтова мікробіологія», «Агротехніка зеленого будівництва».

2. Вміння самостійно застосовувати знання з особливостей планування, влаштування та догляду за декоративними насадженнями на садово-паркових об'єктах; проводити догляд за зеленими насадженнями.

3. Володіння базовими навичками роботи із садово-парковими об'єктами.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна «Топіарне мистецтво і основи композицій» є вибірковою навчальною дисципліною, яка формує теоретичні та практичні знання про елементи топіарного мистецтва (живоплоти, бордюри, живі стіни, формовані рослини, берсо, арки, лабіринти тощо), асортимент деревних рослин, придатних для стрижки, способи їх формування, технологію вирощування, створення штучних форм деревних декоративних рослин та догляд за ними у насадженнях.

4. Завдання (навчальні цілі):

Сформувати у здобувача освіти:

1. базові знання з топіарного мистецтва і основ композиції;
2. уявлення про елементи топіарного мистецтва та асортимент деревних рослин, придатних для стрижки;
3. уявлення про принципи планування та організацію робіт зі створення, формування, вирощування штучних форм деревних декоративних рослин та догляду за зеленими скульптурами у насадженнях;
4. уміння використовувати декоративні якості деревних рослин, придатних для стрижки;
5. уміння формувати штучні форми з декоративних та плодкових деревних рослин;
6. уміння проводити догляд за зеленими скульптурами, щільними лінійними насадженнями, формовим плодковим садом.

Згідно вимог проекту Стандарту вищої освіти України (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти (сьомий рівень НРК України), галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство», спеціальність 206 «Садово-паркове господарство») дисципліна забезпечує набуття студентами таких *компетентностей*:

інтегральної:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства, що передбачає застосування теорій і методів ландшафтної архітектури та садово-паркового будівництва і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальних:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 02. Здатність планувати та керувати часом.

ЗК 07. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 08. Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення, розробляти та управляти виробничими проектами.

ЗК 10. Навики здійснення безпечної діяльності.

ЗК 12. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

спеціальних (фахових, предметних):

СК 01. Базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатація компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт і т. інше).

СК 02. Практичні навички з методів розмноження та вирощування посадкового матеріалу декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті, дизайн, проектування, створення і експлуатації об'єктів садово-паркового господарства.

СК 03. Уміння продемонструвати знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, теорій і правил вирощування посадкового матеріалу декоративних рослин, дизайну, проектування, створення та експлуатації компонентів рослинних угруповань та інженерно-технічного обладнання в об'єктах садово-паркового господарства.

СК 04. Уміння застосовувати знання та розуміння процесів фізіології декоративних рослин, алелопатичних взаємовідносин і технології формування об'єктів садово-паркового господарства для розв'язання виробничих технологічних задач.

СК 05. Уміння застосовувати знання екологічних і морфобіологічних особливостей та розуміння фізіологічних процесів вирощування декоративних рослин відкритого і закритого ґрунту для розв'язання виробничих технологічних задач.

СК 06. Навички оцінювання, інтерпретації та синтезу теоретичної інформації та практичних виробничих і дослідних даних у галузі садово-паркового господарства.

СК 07. Досягти необхідних стандартів знань та умінь із садово-паркового господарства, які надають можливість продовжити навчання на наступному циклі вищої освіти.

СК 13. Розв'язання проблем. Здатність розв'язувати коло проблем та задач під час вирощування декоративних рослин та формування садово-паркових рослинних угруповань.

СК 14. Здатність до навчання. Здатність шляхом самостійного навчання освоювати нові напрями, використовуючи здобуті знання у галузі садово-паркового господарства.

СК 17. Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

5. Результати навчання за дисципліною.

Результат навчання (1 - знати; 2 - вміти; 3 – комунікація; 4 - автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати			
1.1.	Базові знання з топіарного мистецтва і основ композиції; елементи топіарного мистецтва та асортимент деревних рослин, придатних для стрижки.	<i>Лекція, лабораторна робота, самостійна робота</i>	<i>Модульна контрольна робота, оцінювання виконання лабораторних завдань, оцінювання презентації</i>	20
1.2.	Принципи планування та організації робіт зі створення, формування, вирощування штучних форм деревних декоративних рослин та догляду за зеленими скульптурами у насадженнях.	<i>Лекція, лабораторна робота, самостійна робота</i>	<i>Модульна контрольна робота, оцінювання виконання лабораторних завдань, оцінювання доповіді</i>	20
	Вміти			
2.1.	Формувати штучні форми з декоративних та плодових деревних рослин.	<i>Лекція, лабораторна робота, самостійна робота</i>	<i>Оцінювання виконання лабораторних завдань</i>	20
2.2.	Проводити оцінку стану і якості утримання об'єктів топіарного мистецтва та здійснювати догляд за зеленими скульптурами, щільними лінійними насадженнями, формовим плодовим садом.	<i>Лекція, лабораторна робота, самостійна робота</i>	<i>Оцінювання виконання лабораторних завдань, оцінювання доповіді</i>	20
	Комунікація			
3.1.	Представляти результати наукового пошуку у формі доповідей з використанням сучасних технологій, коректно вести дискусію.	<i>лабораторна робота, самостійна робота</i>	<i>Оцінювання виконання лабораторних завдань, оцінювання презентації, доповіді, усних відповідей / доповнень.</i>	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1
Програмні результати навчання (назва)					
ПР4. Володіти методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, селекції, мікроклонального розмноження, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, для підтримання їх декоративності, стійкості та стабільності за різних умов.	+		+		+
ПР7. Здійснювати організацію заходів із технології вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квіткових рослин відкритого і закритого ґрунтів та проектувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних вимог.	+		+	+	+
ПР11. Володіти здатністю навчати, контролювати та оцінювати професійні навички молодших колег.					+
ПР17. Знати основні правила біологічної етики, біобезпеки, біозахисту, основні підходи до оцінки ризиків за умов застосування новітніх регуляторів росту та систем захисту рослин, використання генно-модифікованих та інвазійних рослин.	+	+			
ПР18. Вміти визначати потенційно небезпечні виробничі процеси, що можуть створювати загрозу виникнення надзвичайних ситуацій та дотримання правил безпеки життєдіяльності.		+	+	+	

7. Схеми формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з теми 1: РН - 20 балів/10 балів
2. Звіти лабораторних робіт з теми 1: РН 1.1; 2.1. - 20 балів/10 балів
3. Реферат з теми 1: РН 1.1; 3.1. - 10 балів/5 балів
4. Контрольна робота з теми 2: РН 1.2 - 20 балів/10 балів
5. Звіти лабораторних робіт з теми 2: РН 1.2; 2.2 — 20 балів/10 балів
6. Реферат з теми 2: РН 1.2 - РН 3.1. - 10 балів/5 балів

- підсумкове оцінювання у формі заліку

Підсумкова оцінка з освітнього компонента, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання. Оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються.

Обов'язковим для отримання позитивної підсумкової оцінки (60 балів і вище та «зараховано») є відпрацювання всіх лабораторних робіт та представлення й захист презентації та доповіді. Перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається.

7.2. Організація оцінювання:

Модульні контрольні роботи 1 і 2 проводяться після завершення лекцій з розділів 1 і 2 відповідно. Оцінювання практичних завдань здійснюється по закінченні курсу лекцій. Оцінювання підготовлених презентацій /доповідей та їхнього захисту, усних відповідей / доповнень проводиться упродовж семестру.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Лабораторні	Самостійна робота
	Розділ 1. Основи топіарного мистецтва	8	14	24
1	Лекція 1. Теоретичні основи формування рослин. Елементи топіарного мистецтва.	2		
	Інструменти для формування рослин.		2	
	Самостійна робота. Виробники ручного ріжучого інструменту.			4
2	Лекція 2. Підбір асортименту деревних рослин для створення живоplotів.	2		
3	Лекція 3. Теоретичні основи обрізки листяних дерев та кущів.	2		
	Практика формування листяних дерев		4	
	Самостійна робота. Обрізка декоративних листяних дерев висотою 2-4 м			8
3	Практика формування листяних кущів		4	
	Самостійна робота. Обрізка декоративних хвойних дерев висотою 2-4 м			8
	Лекція 4. Теоретичні основи обрізки шпилькових дерев та кущів	2		
4	Практика формування шпилькових дерев та кущів		4	
	Самостійна робота. Обрізка декоративних листяних кущів висотою 0,5- 1,0 м			4
	Розділ 2. Основи формування декоративних деревних рослин	6	12	24
5	Лекція 5. Догляд за зеленими скульптурами, щільними лінійними насадженнями, формовим плодовим садом. Теоретичні основи стрижки рослин.	2		
	Стрижка щільних лінійних насаджень та масивів		4	
	Самостійна робота. Обрізка декоративних хвойних кущів висотою 0,5- 1,0 м.			8
6	Лекція 6. Підбір асортименту рослин для створення топіарних форм	2		
	Стрижка топіарних форм		4	
	Самостійна робота. Стрижка топіарних форм з листяних деревних рослин та хвойних.			8
7	Лекція 5. Теоретичні основи формування нівакі	2		
	Практика формування нівакі		4	
	Самостійна робота. Оцінку стану і якості утримання об'єктів топіарного мистецтва.			8
	ВСЬОГО	14	26	48

Загальний обсяг 90 год, в тому числі:

Лекцій -14 год.

Лабораторні заняття - 26 год.

Консультації -2 год.

Самостійна робота - 48 год

9. Рекомендована література:

Основні (Базові):

1. Косик О.І., Гудаленко У.Ю. Топіарні сади в сучасній ландшафтній архітектурі. Теорія та практика дизайну: зб. наук. праць. Садово-паркове мистецтво. К.: НАУ, 2021. Вип. 23. С. 135-140. doi: 10.18372/2415-8151.24.16301
2. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць / В.П. Кучерявий. – Львів: Світ, 2005. – 456 с.
3. Бельц Г. Фигурная стрижка деревьев. Формы, методы, уход / Пер.с нем. – М.: ЗАО «БММ», 2008. – 128 с., ил.
4. Указания по созданию и применению живых изгородей из кустарников и древесных пород в населённых пунктах Украинской ССР. - К, 1959. – 65 с.
5. Шайтан И.М., Клименко С.В. Декоративный плодовый сад.- К.: Урожай,1993. – 194 с.
6. Юхимчук Д.Ф. Живые изгороди. Устройство и уход за ними. К.: Госстройиздат УССР, 1957. - 92 с.

Додаткові:

1. Основи ландшафтної архітектури та дизайну : підручник / Н. Я. Крижановська, М. А. Вотінов, О. В. Смірнова. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 348 с.
2. Посібник майстра зеленого господарства.: Навч. посібник для учнів проф.- техн. навч. закладів. / Б. О. Глазачев, В. В. Пушкар. – К.: Техніка. - 1996. – 184 с.

10. Додаткові ресурси:

1. Асоціація ландшафтних архітекторів України <https://www.alau.org.ua/ua/>
2. Гільдія ландшафтних архітекторів України <http://glau.com.ua/>
3. Секреты создания дома и сада, компании, события <https://laburo.com.ua/>